

[Wittenberg], 22. Juli 1542

An Joachim Camerarius d. Ä.

BSB, Clm 10370, Nr. 230.

Edition: Hajdú, Griechische Autographen S. 51f. (mit Abb. S. 52f.).

Παντοδαπῇ παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ ἐπιφανεστάτῳ ἀνδρὶ Ἰωαχιμῷ καμεραρίῳ. etc.

Ἐν πράττειν. Μέγας τις ἔρως τῶν ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ εὐδοκιμούντων ἀνδρῶν, τὰ μὲν ἐμπέφυκε τῇ ψυχῇ μου, τὰ δὲ καὶ προαιρέσει πεπόρισται. ἐν οἷς τὰ πρωτεῖα σε φέροντα, ἥ μηδενός γε λειπόμενον ἐγνωκώς, οὐκ ἀν ἐξειπεῖν δυναίμην ὡς ἐπιθυμητικῶς εἶχον, εὔνοίας τε τῆς σῆς, καὶ (μὴ ἀναιδέστερον μόνον εἴη) φιλίας. εἰκότως δὴ ταῦτα. ἐπειδὴ τῆς ἡρακλείου καλουμένης λίθου δίκην, πάντων τῶν οὐ θηριωδῶν ἀνθρώπων ψυχὰς, ἥ θεία σοφία καὶ ἀρετὴ ἐφέλκτεται. Καὶ μὴν σχέτλιος ἂν εἴη ὁ τοῖς πολλοῖς τε καὶ τῇ μεγίστῃ σὺν ἀκριβείᾳ, κοινωφελείας πάντων τῶν παιδείας γλιχομένων ἔνεκεν ἐκφιλοπονηθεῖσι συγγράμμασι τοῖς σοῖς, ἐντυχών, δ/cs μὴ θαυμάσειν ἄμα τοσάντην εὐεργεσιῶν πληθύν, καὶ τὸν φιλοῦντα (τὸ λεγόμενον) ἀντιφιλήσειν. οὐκ ἔθέλω δὲ νῦν ἀπομνημονεῦσαι, οὕτε τὰ εἰς ἡθῶν εὔκοσμίαν φέροντα, οὕτε τὰ τὴν λέξιν ἀρμόζοντα εἰς λογιότητος ἐξοχὴν, οὕτε μὴν τάλλα φιλολογίας ἔχόμενα, καὶ λαμπρῶς ἔρμηνευθέντα, πλείστου δὴ πάντα μὲν ἄξια, τοῖς τε σπουδαίοις μεγάλα συμβαλλόμενα, οὐκ, ἔφην, ταῦτα καταλέγων ἐνδιατρίψω. ἐκεῖνο δὲ τοσούτου μέντοι ἔγωγε τιμῶ ὥστε σοι πάντας τοὺς φιλολόγους τὰς μεγίστας ὀφείλειν χάριτας εἰκὸς εἶναι ὑπερδιατειναίμην ἀν. Τί δὴ τοῦτο; ὅρωμεν πανταχοῦ τῶν βιβλιοπωλείων πολλὰς καὶ μεγάλας βίβλους κειμένας τῶν πάλαι λαμπροτάτων καὶ σοφωτάτων ἀνδρῶν παρ' Ἑλλησί τε καὶ ῥωμαίοις, τὰς πρώην ἐν ταῖς τῶν μακαρίων βιβλιοθήκαις μόνον φυλαχθῆναι εἰωθείας,¹ τῇ σῇ ἀπηκριβωμένῃ φιλοπονίᾳ καὶ φιλοστοργίᾳ δὴ προσέτι, σφαλμάτων καὶ φευδογραφιῶν μὲν καθαρὰς, οἵς τὸ πρὶν αἰσχροῖς τε καὶ οὐκ ὀλίγοις μιανθῆναι καὶ διαστραφῆναι συνεβεβήκει, νῦν δὲ πᾶσι τοῖς βουλομένοις, εὐωνήτους καὶ εὐαναγνώστους ἐγκεχειρίσθαι. ὅτι δὴ μισόπονοι μὴ ὄντες, ταῦτα τὰ ὥργανα² ἐξηρτυμένοι εἰς ἄκρον ἀν παιδείας ἐλάσαιμεν πάντες οἱ φιλομαθεῖς νεανίσκοι, τούτους σοὶ χάριν ὀφείλομεν, τούτου σε μέρους οὐκ ἀπὸ τούλαχίστου αἵτιον ἀναγορεύομεν, Σὺ κατεσκεύασας ἡμῖν ταμεῖα τῆς φρονήσεως καὶ σοφίας, διά σου αἱ καθαροτάται³ καὶ τοι καὶ ἐπιμονωτάται τῆς γνώσεως μεγάλων καὶ παντοίων πραγμάτων ἡδοναὶ, ὥσπερ μελιττουργεῖα τίνα, ἔχορηγήθησαν. Πάντες οὖν οἱ ἀχαριστίας αἵτιαν φεύγοντες καὶ ἀποστρεφόμενοι, οὐδενὸς ἥττον τὸ σὸν ὄνομα τοῦ τε Ἐρασμοῦ καὶ μελάγχθονος καὶ βίβεος καὶ βουδαίου, τῶν τε λοιπῶν, τῶν τῷ ἐλικῶνι ἐντεθραμμένων ἀνδρῶν, διά τε στόματος καὶ μνήμης, μετ' εὐφημίας καὶ εὐγνωμοσύνης ἔχοντες διατελοῦμεν, προσευχόμενοι τῷ τῶν πάντων κυβερνητῆρι θεῷ τὰς ἀργαλέας σοι νόσους ἀπαμύναι, καὶ εἰς τὸ πορρώτατω Νεστορείου γήρως, μετ' ἡσυχίας καὶ εὐθυμίας, προαγαγεῖν, μηδαμῶς ἀμφισβητοῦντες τὰς εὐσεβεῖς εὐχὰς, οὐκ ἀποδοκιμάζεσθαι, καὶ ἐλπίζοντες, μεγάλα καὶ εἰς τούπιον τοῦ σου βίου καρπώσεσθαι, πολλῶν δήπου παλαιῶν σχολίων καὶ ἔξηγήσεων (ῶν μεγάλης νῦν σπάνιος οὕστης, ἔστιν οὖν πλεῖστον ἀσαφείας ἐν ταῖς βίβλοις, Ἑλληνικαῖς μάλιστα, ἐμπόδιον εύρισκοντες, ἀποκλαίομεν) ὑπό σου πρὸς φῶς ἀχθησομένων, πρὸς τοῖς σαυτοῦ συγγράμμασιν, δι' ὃν ἀειμήστου δόξης τυχῶν, καθ' ἡμέραν μείζον ἄν κλέος ἄροιο. Ταῦτα γοῦν, τὰ πρὸς πολλοὺς ἐμοὶ κοινὰ, ἔστι, τὰ εἰς τό τε φιλεῖν σε καὶ θαυμάζειν, μὲ προαγαγόντα καὶ ὀφειλέτην σοι καθιστάντα. Χωρὶς δὲ τούτων καὶ ἴδιᾳ ὑπό σου εὐεργετηθεὶς μέμνημαι καὶ τὰ τῷ ἀδελφῷ ἐμοὶ παρεσχημένα, οὐκ ἔστιν ὅπως ἐμοὶ παρεσχῆσθαι ἀπαρνησαίμην, χάριν τε σοι τούτων ἀπάντων τὴν προσήκουσαν οἶδα, νοῦν ἔχων ἀμίαντον ἀχαριστίας ρύπω, παρὰ δὲ τοῦτον οὐδὲν μᾶλλον παρέχειν ἔχων, τούτῳ σε ἀγαπᾶν, ἐν τοῖς μάλιστα δέομαι. Περιμαχητότατον γοῦν κτῆμα τὴν σὴν φιλίαν ἡγούμην, ἄνερ ἐπιφανέστατε, ἀλλὰ τῶν ὑπὲρ ἄξιαν ἐφίεσθαι, ἀπαιδεύτου ἵσως καὶ ἀναιδοῦς, οὐδὲν μέντοι ἀπεικός οὕτε ἀπάνθρωπον. εἰ δὲ

τῆς φιλανθρωπίας καὶ ἐπιεικείας τῆς σῆς εἶναι νομίσειας, ἀνθρώπου (ὅπως δήποτε τὰ τῆς τύχης καὶ σώματος ἔχοιεν) φιλαρέτου καὶ φιλομαθοῦς, σέ τε περὶ πλείστου ποιοῦντος, μὴ καταφρονεῖν, εὖ ἀν τὰ τῆς εὐχῆς ἔχειν ἐμοὶ κομπάσαιμι. ἔρρωσο. τῇ κβ Ἰουλίου ἔτει α' φ. μβ.

Ίερώνυμος βόλφιος.

¹εἰωθείας] recte: εἰωθνίας // ²ῷργανα] recte: ὥργανα // ³καθαροτάται] recte: καθαρωτάται.